



T.B.M.M.

CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı

Tarih : 28 Temmuz 2023

Sayı : 986

7/2594

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Ulaştırma ve Altyapı Bakanı Abdulkadir URALOĞLU tarafından yazılı olarak yanıtlanmasını saygılarımla arz ederim. 26.07.2023

Ahmet Baran YAZGAN
Edirne Milletvekili

Son dönemlerde yaşanan akaryakıt zamları sonrası halihazırda güçlükle ayakta kalabilen şehirlerarası karayolu yolcu taşımacılığı sektörü daha da derin bir darboğaza girmiştir. 2020 yılı temmuz ayında dolar 5,92 TL iken bir litre motorin 5,93 TL civarında seyrediyordu. Son genel seçimlerin yapıldığı 14 Mayıs 2023 tarihinde ise dolar kuru 19,52 TL iken bir litre motorin 19,11 TL'den alınabiliyordu. Önergenin yazıldığı 23 Temmuz 2023 haftasında ise dolar 26,96 TL iken motorin fiyatı 34,62 TL'ye kadar çıktı. Yani son üç yılda motorin fiyatları %484 artarken, seçimlerin yapıldığı 14 Mayıs tarihinden itibaren ise %81,16 artış yaşandığı görülmektedir. Sektörün maliyet kalemleri akaryakıt ile de sınırlı değildir. Araç yıpranma payı, kasko, trafik sigortası, MTV, koltuk sigortası, personel ücretleri, terminal giriş-çıkış ücretleri, bakım ve onarım masrafları, yedek parça, ikram ve temizlik giderleri, yazıhane ve komisyon giderleri ile köprü ve otoyol geçiş ücretleri de yoğun artış yaşanan diğer gider kalemleridir.

Ancak Dünya Gazetesi'ne görüş açıklayan otobüs bileti platformu Obilet.com yetkililerinin analizine göre 2020 yılından bu yana otobüs biletlerinin reel fiyatında ciddi bir artış yaşanmamış, hatta 2022 yılından bu yana daha da düşmüştür. Analize göre, haziran ayındaki güncel fiyatların tüketici fiyat endeksine (TÜFE) göre 2020 yılı fiyatları baz alınarak reelleştirilmiş haline göre 2020 yılında reel bilet fiyatları 126 TL iken 2022 yılında 190 TL olmuş, 2023 haziran ayında ise reel otobüs bilet fiyatları 138 liraya kadar gerilemiştir.

Son gelen akaryakıt zamları sonrası sektör daha fazla direnememiş ve temmuz ayı itibarıyla bilet fiyatları yaklaşık %45 oranında artış göstermiştir. Türkiye Otobüsçüler Federasyonu'nun duyurusuna göre yaşanan akaryakıt zamları taşıma yönetmeliğinin 56. maddesine göre mücbir sebep sayılmış, bu sebeple 4 aylık asgari süre beklenmeksizin taşımacıların yeni ücret tarifelerini bölge müdürlüklerinize bildirmesi için 11 Ağustos 2023 tarihine kadar süre verilmiştir. Yani otobüs bilet fiyatları önümüzdeki aylarda daha da artış gösterecektir.

Fiyatlardaki artış kuşkusuz dar gelirli ve alt orta gelir grubu vatandaşların seyahat edebilmesini daha da zorlaştırmakta ve bu durum fiili bir seyahat özgürlüğü kısıtlamasına dönüşmektedir. Kaldı ki yolcu taşımacılığına ilişkin fahiş fiyat artışları şehirlerarası otobüs bilet fiyatlarıyla da sınırlı değildir. Benzer şekilde belediyeler ya da özel halk otobüsleri vasıtasıyla sağlanan şehir içi ulaşım maliyetleri de yükselmiştir. Geline nokta da tıpkı şehirlerarası otobüs firmaları gibi şehir içi ulaşım fiyatları da kaçınılmaz olarak yükselmektedir.

Bu çerçeveden hareketle;

- 1- Bakanlığınızın şehirlerarası otobüs işletmecilerine yönelik herhangi bir mali destek ya da teşvik planı var mıdır?
- 2- Sektör paydaşlarının mali şartlarını iyileştirmek için ne gibi çalışmalar yapıyorsunuz?
- 3- Karayolu yolcu taşımacılığı yapan otobüslerin maliyetlerini azaltmak için MTV veya köprü-otoyol ücretlerinde muafiyet gibi uygulamalara gitmeyi planlıyor musunuz?
- 4- En büyük gider kalemi olan akaryakıt maliyetinin düşürülmesi adına, şehirler arası toplu yolcu taşımacılığı yapan firmalara, tıpkı havayolu sektöründe olduğu gibi akaryakıtın ÖTV'siz verilmesine dair herhangi bir çalışmanız var mı?
- 5- Benzer şekilde kamusal ulaşım hizmeti veren şehir içi yolcu taşıma araçları ve şehirlerarası yolcu taşımacılığı yapan otobüslere yönelik sosyal devlet ilkesinin gerektirdiği şekilde ve vatandaşların ulaşım ve seyahat hakkından rahatça yararlanabilmesi adına ne gibi teşvikler sağlıyorsunuz ve ne gibi teşvikler sağlamayı planlıyorsunuz?